

Romantik

I modsætning til klassikkens dyrkelse af orden og symmetri – overskuelige og klare temaer, overskuelig harmonik og harmonisk udvikling, overskuelige formprincipper – står romantikkens vægtning af det følelsesmæssige indhold, af klangfarver og harmonik udnyttet ekspressivt – til at udtrykke komponistens følelser, vække tilhørernes følelser, udtrykke det dunkle, udsigelige, det poetiske.

Med vægtningen af musikkens følelsesmæssige indhold, af det stemningsmættede, af ekspressiviteten udvikler musikken sig i lange stemningsbeskrivende forløb og de klassiske formprincipper om klarhed og balance må vige. De enkeltsatsede former vinder frem som afsluttede poetiske fortællinger.

Temaerne bliver lange og fortællende, klangfarven og harmonikken bliver bærere af det ekspressive indhold. Harmonisk betyder det at akkorderne udvides og videreføres i nye og overraskende retninger, og orkestrering og instrumentering bliver værktøj til forløsning af stemningsudtryk.

Musikalsk deler man op i to retninger:

a) De nytyske – programmusikalske – tonedigtere

Udgangspunktet er Beethovens 6. symfoni – *Pastoralesymfonien* – med dens programatiske overskrifter over hver sats. Musikken baserer sig på et 'program' – et digt, en dramatisk handling, og programmet styrer den musikalske form.

Foreningen af tekst og musik – som i *lieden* og i *operaen*.

Det énsatsede symfoniske digt bliver kulminationen af programmusikkens udvikling (Liszt/Strauss)

Franz Liszt (1811-86)

Richard Wagner (1813-83)

Richard Strauss (1864-1949)

Hector Berlioz (1803-69)

b) Klassicisterne

Søgte at videreføre klassikkens absolut-musikalske former – som hos Haydn, Mozart & Beethoven – først og fremmest symfonien.

Efter mange års rivalisering og diskussion mellem de to retninger i 1800-tallets musik smeltede de divergerende holdninger mere eller mindre sammen ved århundredets slutning.

Franz Schubert (1797-1828)

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-47)

Robert Schumann (1810-56)

Johannes Brahms (1833-97)

Anton Bruckner (1824-96)

Nationalromantikken tager udgangspunktet i det nationale folkelige liv, enten som en musikalsk eller/og en politisk handling. *Tjekkiet*: Smetana: (*Ma Vlast*), Antonin Dvorak, *Finland*: Sibelius, *Rusland*: Mussorgskij, Rimskij-Korsakov, Borodin (Tjajkovskij)